

Weerbarstig

In de tijd dat ik theologie studeerde waande ik me een van de laatsten der Mohikanen. Het secularisatiedenken werd als een *fait accompli* aanvaard en het besef tot een restcategorie van de mensheid te behoren vervulde mij met een vreemd soort eschatologische trots. Inmiddels heb ik de tol betaald voor deze hoogmoed. Religie blijkt een weerbarstig iets. Enkele maanden geleden toonde het Amerikaanse PEW Research Center aan dat het aantal

niet-religieuzen onder de wereldbevolking deze eeuw gestaag daalt, en uit ons trendonderzoek met Nijmeegse godsdienstsociologen blijkt dat religie ook in Europa *'here to stay'* is.

Vreemd echter is dat mijn eigenwaan van destijds in de Nederlandse publieke opinie van nu nog steeds weerspiegeld lijkt in het zorgvuldig mijden van termen als geloof en religie. We spreken liever over de kernwaarden in onze cultuur, over zingeving en desnoods spiritualiteit, of over het gevaar van radicalisme. Jezelf gelovig of religieus noemen is daarentegen niet zonder risico en je bent al snel een curiositeit, holbewoner of fanaticus. Tenminste, in Nederland verdwijnt religie zo uit ons cultureel bewustzijn om hooguit aan de randen op te duiken als oplevende orthodoxie, als incidenteel maatschappelijk initiatief of juist als invasief religieus geweldsincident.

In dit themanummer van *Handelingen* staan dit soort profileringsmomenten van religie centraal. We gebruiken daarvoor de term 'radicaal geloven', waarmee we zowel het belang van religies aanduiden als de risico's ervan. We zijn geïnteresseerd in zowel de maatschappelijke verantwoording van geloven, alsook in de culturele gevaren die ontstaan wanneer religies miskend worden. We kijken vanuit diverse perspectieven, waarbij wetenschappers hun licht laten schijnen over het praktische belang van deze thema's. Na een probleemstelling bieden zij in culturele, biografische, moraaltheologische en juridische bijdragen een staalkaart van wat 'radicaal geloven' betekent gezien vanuit hun discipline.

Wie de bijdragen leest, merkt ongetwijfeld hoe veelzijdig het thema 'radicaal geloven' is, en misschien ook wel dat levensovertuigingen – wie gebruikt de term eigenlijk nog? – in het Nederlandse culturele geheugen eerder verdrongen zijn dan dat ze daadwerkelijk hun functie en betekenis verloren hebben. Hoe dan ook, 'radicaal geloven' lijkt ons een thema dat in een tijdschrift voor praktische theologie en religiewetenschap juist nu aan de orde moet komen. ◀

Hans (prof.dr. J.B.A.M.) Schilderman is hoofdredacteur van Handelingen en hoogleraar Religie en Zorg aan de Faculteit Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen.
h.schilderman@ftr.ru.nl